

ՄԱՅՐ ԱԹՈՒ

Գէորգեան ձեմարանի 1913-14 թ. արջանատարները.

ձեմարանի հրապարակական քննութիւնները սկսուել են Ապրիլի 16-ից և վերջացել Մայիսի 31-ին: Յունիսի 1-ին ձեմարանի խտրանական բաժինն աւարտող ուսանողներն երախտագիտական զգացումով լցուած առ Ազգիս Վեհափառ Հայրապետն և ձեմարանի հիմնադիր երջանկայիշատակ Տ. Տ. Գէորգ Դ-րդ Կաթուղիկոսն՝ ս. պատարագից յետոյ հանդիսաւոր հոգեհանգստեան կարգ կատարել տուին հիմնադրի շիրիմի վրայ, որտեղ ընկերների կողմից խօսեց Գարեգին Գաբրիէլեանը: Ապա գնացին Վեհարան և առաջնորդութեամբ Տեսուչ Տ. Բազրատ եպիսկոպոսի ներկայացան Վեհափառ Կաթուղիկոսին, այստեղ բոլոր ուսանողների կողմից Աշոտ Հախումեանը երախտագիտական և շնորհակալական խօսք ասաց: Վեհափառն օրհնեց աւարտողներին և յորդորեց կեանքի մէջ սրբութեամբ կատարելու իրենց պարտականութիւնները համաձայն ձեմարանի հիմնադրի կամքի: Աւարտողները ստանալով Վեհափառի օրհնութիւնը հեռացան Վեհարանից զգացուած սրտով:

Լսարանական բաժինն աւարտել են 15 հոգի, ներկայացնելով իւրաքանչիւրը աւարտական շարագրութիւն հետեւեալ նիւթերից:

1. Այվաղեան Եղիշէ Իգգիւր. Մաւեցի «Նարդոսը իբրև վիպապան», 2. Աւչեան Գէորգ Հայթաղցի (Էջմ. գ.) «Արարատեան աշխարհը XVII դարում», 3. Բաղդասարեան Երեմիա Գորիսեցի «Համբարութիւնը Հայոց մէջ», 4. Գաբրիէլեան Գարեգին Փարպեցի «Յ. Յովհաննիսեան, Ա. Իսահակեան և նորազոյն ուսաւձայ քնարերգութիւնը», 5. Դանիէլեան Աշոտ Շուշեցի «Հերբարտեան ուղղութիւնը հայ մանկավարժութեան մէջ», 6. Երկարակեցեան Միսակ Բաղէշցի «Անհատականութիւն և կրթութիւն», 7. Խաչատրեան Գամաղիէլ

Վաղարշապատցի «Վաղարշապատի խօսուածքը», 8. Հախումեան Աշոտ Շուշեցի «Գանձասարի վանքը», 9. Մառանջեան Մեսրոպ Ալեքսանդրապօլցի «Հայկական զաղթականութիւնները և պատճառները ըստ հայ պատմագիրներին», 10. Մարտիրոսեան Մեսրոպը Խլաթեցի «Աշխատանքի սկզբունքը դպրոցում», 11. Շաւարշեան Շաւարշ Իգդիր-Մաւեցի «Աւետիս Ահարոնեանը իբրև վիպագիր», 12. Սարգսեան Հրանտ Սամաղաբցի «Ս. Մանգինեանը որպէս մանկավարժ», 13. Սիմոնեան Մկրտիչ Ալեքսանդրապօլցի «Արաբները արշաւանքները ըստ հայ պատմագիրներին», 14. Տէր-Յակոբեան Վաղինակ Թաւրիզեցի «Հայաստանի հասարակական-տնտեսական դրութիւնը XI—XIII դարերում ըստ հայ պատմագիրներին», 15. Քոչարեան Ստեփան Վաղարշապատցի «Շիրվանշահէն իբրև դրամատուրգ»:

Իսկ դասաւորանական (Զ-րդ) բաժինն աւարտել են 25 հոգի: 1. Աղաբաբեան Կարապետ Ալեքսանդրապօլցի 2. Աստուածատրեան Հմայեակ Սասունցի, 3. Աւետիսեան Անդրանիկ Հին-Բայազիզցի 4. Բաբաղաղեան Մկրտիչ Ռուշուքցի (Բուլղ.) 5. Բաբանեան Գասպար Ղզարցի 6. Գասպարեան Մամիկոն Ախալցխացի, 7. Գրիգորեան Դանիէլ Սոգիւտլեցի (Ալ. գ.), 8. Խշտոյեան Եղիշէ Իգդիրցի, 9. Կոստանեան Յարութիւն Ալեքսանդրապօլցի, 10. Համբարձումեան Կարապետ Ներքին Ազացի, 11. Ղարաղանեան Եգնիկ Արթիկցի (Ալ. գ.), 12. Ղումդումաճեան Արտաւազդ Կարնեցի, 13. Մանուկեան Յակոբ Դալուլարցի (Եր. գ.), 14. Մինասեան Գէորգ Վաղարշապատցի, 15. Միշեան Լիբարիտ Կարսեցի, 16. Պօղոսեան Ռուբէն Հաջիլարցի (Էջմ. գ.), 17. Սանթրոսեան Մուշեղ Դիլիշանցի, 18. Սարգսեան Արամ Գժաձորցի (Հ. Նախ. գ.) 19. Սողոմոնեան Գէորգ (Ն. Նախ. շրջ.) 20. Վարդանեան Երուանդ Արմտլեցի (Կարսի շրջ.), 21. Վարդապետեան Շաւարշ Փոքր Գեօնդ (Ախլ. գ.) 22. Տարխաչեան Հմայեակ Ալեքսանդրապօլցի, 23. Տէր Թորոսեան Ստեփան Կուլիվամցի (Ախլ. գ.) 24. Տէր Մարտիրոսեան Յովհաննէս Ղփշազցի, 25. Յնդբեան Երուանդ Կոսպեցի (Տրապիզոնի թ.):

Մայիսի 2-ի Բարձրագոյն հրամանով, համաձայն Վեհափառ Հայրապետի առաջարկութեան, Շամախու թեմի առաջնորդ է հաստատուած Մայր Աթոռի միաբան Տ. Կարապետ եպիսկ. Տէր Ակրտչեանը, միաժամանակ արձակուելով նոյն պաշտօնից Տ. Անանիա արքեպիսկ. Համագասպեանը:

Շամախու թեմը բազմաթիւ կարիք ունեցող թեմ է, ցանկանում ենք նոր թեմակալ սրբազանին կարողութիւն իւր վրայ դրուած պարտականութիւնները յաջողութեամբ կատարելու:

Յունիսի 5-ին ս. էջմիածնում Գայանէի վանքում Ճեմարանի Տեսուչ Տ. Բագրատ եպիսկոպոսն կուսակրօն արեղայ ձեռնադրեց Յովհաննէս Կարապետեանին, կոչելով Յովհանն. Տ. Յովհանն արեղան իւր ընկեր Գրիգոր Սարաֆեանի հետ մարտ ամսին եկել էին Ամերիկայից ս. էջմիածին, առաջինը պատրաստուելու ընդունուելու կուսակրօն միաբանից շարքը, իսկ երկրորդը, որն աւարտել է Ամերիկայի Եէյլ համալսարանի աստուածաբանական ճիւղը, աւելի ևս պատրաստուելու ու ապա մեկնելու ուսուցչութիւն անելու Կիլիկիան նորարաց ճեմարանում: Տ. Յովհանն արեղան ծնուել է Պրուսայի մէջ 1888 ին: Աւարտել է Կ. Պօլսի Բոբերա Կոլլէճը 1910 թ. «Պատկաւոր արեւստից» աստիճանով: Ապա սովորել է Նիւ-Եօրքի Երէնիէն աստուածաբանական Ճեմարանում և Կոլումբիա համալսարանում և աւարտել է 1913 թ. առաջինում «Պատկաւոր Աստուածաբանութեան» տիտղոսով, իսկ երկրորդում փիլիսոփայութեան ճիւղը «Վարդապետ Արուեստից» աստիճանով: Տ. Յովհանն արեղան բողոքական ծնողների զաւակ է, ինքն ևս եղած է բողոքական, բայց ապա ընդունուել է հայ-առաքելական եկեղեցւոյ ծոցը: Տ. Յովհանն արեղան լաւագոյն ձգտումներով անձն է: Նա ամբողջապէս տոգորուած է իրեն նուիրելու Տաճկաստանի հայ Ժողովրդի կրթական և դաստիարակչական սուրբ գործին: Բողոքականութիւնից դառնալով մայր եկեղեցւոյ ծոցը, առաջնորդուել է այն գեղեցիկ հայեացքով՝ թէ անտեղի բան է ներկայ ժամանակում դաւանական հայեացքների պատճառով անջատուել մեզ ա-

մենքին՝ գուրգուրող և մեզ ամենքին պատսպարող նեմա-
րիս մայր ազգային եկեղեցուց։ Նա եկել է այն ճշմարիտ
եղբայրացութեան, որ տառապանքները շրջանում հայ զա-
ւակներին միակ պաշտպանը և միակ մխիթարողն եղել է
ազգային եկեղեցին, հետևապէս նրանից զաւանաւանական
հայեացքների պատճառով խորթացած զաւակները պէտք
է կրկին հետզհետէ յետ դառնան իրենց ճշմարիտ մօր
ծոցը և ամենքը միասին, իբրև մի տանջուած մօր հարա-
զատ զաւակներ, ձեռք ձեռքի տուած առաջ տանեն տաճ-
կահայ ժողովրդի կեանքի վերածնունդը։ Մենք սրտանց
յաջողութիւն ենք մաղթում մաքուր զգայմունքներով
տոգորուած Տ. Յովհանն արեղային և ցանկանում նորան
յաջող գործունէութիւն Տաճկաստանի հայ ժողովրդի մէջ.
թող նորա զեղեցիկ օրինակին հետեւեն Մայր ազգային
եկեղեցուց հեռացածները։ Այժմ աւելի քան անհրաժեշտ
է, որ մեր տաճկահայ եղբայրները մի կողմը քողկելով
դաւանական վէճերը, բոլոր միասին, իբրև Մայր երկրի
հարազատ զաւակներ, ձեռք ձեռքի տուած նուիրուեն Տաճ-
կաստանի նոր կեանքի վերածնութեան սուրբ գործին։

Յունիսի 4-ին Մայր Աթոռ էին եկել Թիֆլիսի
Փայիանեան դպրոցի եօթներորդ դասարանն աւարտող
աշակերտուհիները՝ առաջնորդութեամբ իրենց Տեսուչ
Սարգիս Արովեանի։ Վեհափառ Հայրապետի կարգադրու-
թեամբ հիւրասիրուեցին երեք օր։ Բոլորն էլ ներկայացան
Վեհափառ Հայրապետին և համբուրեցին ս. աջը, ստանա-
լով նորա օրհնութիւնը։ Ս. Էջմիածնից ճանապարհուեցին
Օշական, լցուած բուռն փափագով տեսնելու և համբու-
րելու ս. Մեսրոպի գերեզմանը։ Աշակերտուհիները զիտե-
լով Մայր Աթոռի և շրջակայ պատմական վայրերը, ամե-
նաքաղցր տպաւորութիւններով վերադարձան Թիֆլիս։

Մայիսի 18-ին Մայր Տաճարում հանդիսաւոր ս. պա-
տարադից յետոյ հոգեհանգստեան կարգ կատարուեց մեծ
բարերար հանգուցեալ Շուշեցի Աւետիք, սորա կին Աննա
և նոցա դուստր Թամարա Ղուկասեանների համար իբրև
յարգանք նոցա բարեգործական նպատակներով թողած
գումարները առթիւ։

Յունիսի 8-ին մեծ շուքով կատարուեց ս. Էջմիածնի տօնը, Նախընթաց երեկոյեան ամբողջ միաբանութեան և ժողովրդոց խումբն բազմութեան ուղեկցութեամբ հանդիսաւոր կերպով Նորին Վեհափառութիւնը բարեհաճեց իջնել Մայր Տաճարը, Վեհափառ Հայրապետի, միաբանութեան և ուխտաւորների մեծ բազմութեան ներկայութեամբ ս. պատարագն մատուցեց Տ. Սուքիաս Արքեպիսկոպոսը, որից յետոյ նոր բարեփոխած ձևով կատարուեց Հայրապետական գոհաբանական մաղթանք:

Ըստ սովորականին կատարուեցին Յունիսի 2-ին և 3-ին նաև Հոփսիմեանց և Գայիանեանց տօները համանուն վանքերում: Վեհափառն ևս բարեհաճեց ներկայ լինել այդ վանքերում ս. պատարագին:

Յունիսի 8-ին ս. Էջմիածին էին եկել Թիֆլիսի կանանց բարձրագոյն դասընթացների ուսանողուհիները, որոնք ևս Մայր Աթոռի ու շրջակայ հնութիւնները դիտելուց յետոյ գնացել էին Օշական, տեսնելու և համընդունու ս. Մեսրոպի գերեզմանը:

Վեհափառ Հայրապետի Դիւանը իւր 9 Յունիսի թիւ 830 գրութեամբ յայտնում է խմբագրութեանս հետեւեալը. «Մայր Աթոռի «Արարատ» ամսագրի խմբագիր Տ. Բարգէն վարդապետին՝

Ինկատի ունենալով, որ «Արարատ»ի խմբագրութեան անդամութիւնից հեռացաւ պ. Գ. Էղիլեանը՝ Նորին Ս. Օծութիւնը բարեհաճեց ազատ համարել նաև պ. Գ. Ալթունեանին խմբագրութեան անդամութիւնից և «Արարատ»ի խմբագրութիւնը յանձնել բարձրապատուութեանդ: Բարեհաճեցէք ստանալ պ. Ալթունեանից «Արարատ»ի խմբագրութեան գործերը, զրքերն ու հաշիւները, եթէ կան նորա մօտ»: